

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Modré třídy s prvky Montessori pedagogiky

O ČTYŘECH KRÁLOVSTVÍCH

Základní škola a Mateřská škola Horka nad Moravou
Lidická 9, Horka nad Moravou

Číslo jednací: ZŠ/559/2019

Platnost dokumentu: od 1.9. 2019 do 31.8. 2022

Projednáno a schváleno na pedagogické radě: 23.8.2019

Vypracovala: Radoslava Klímová, vedoucí učitelka mateřské školy
(spolupráce v části vzdělávací obsah – Kateřina Husičková)

Obsah

1	Identifikační údaje	3
2	Charakteristika školy.....	4
2.1	Charakteristika modré třídy.....	4
3	Podmínky předškolního vzdělávání.....	5
3.1	Věcné podmínky.....	5
3.2	Životospráva	5
3.3	Psychosociální podmínky.....	6
3.4	Organizační zajištění MŠ	6
3.5	Řízení mateřské školy	6
3.6	Personální zajištění	7
3.7	Spoluúčast rodičů.....	7
3.8	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	8
3.9	Podmínky vzdělávání dětí nadaných	9
3.10	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	10
4	Organizace vzdělávání	12
5	Charakteristika vzdělávacího programu.....	13
5.1	Cíle vzdělávání	13
5.2	Popis a formy vzdělávání	13
6	Charakteristika školního vzdělávacího programu Modré třídy s prvky Montessori	14
6.1	Cíle školního vzdělávacího programu Modré třídy s prvky Montessori	14
6.2	Výchovné a vzdělávací strategie	15
6.3	Zásady Montessori pedagogiky	15
6.4	Osobnostní předpoklady učitele	15
7	Vzdělávací obsah	16
7.1	Vzdělávací oblasti dle Marie Montessori.....	16
7.2	Integrovaný blok I. PODZIMNÍ (září, říjen, listopad).....	18
7.3	Integrovaný blok II. ZIMNÍ (prosinec, leden, únor).....	22
7.4	Integrovaný blok JARNÍ III. (březen, duben, květen)	26
7.5	Integrovaný blok IV. LETNÍ (červen)	30
8	Evaluace	33

1 Identifikační údaje

Název dokumentu:

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Používaná zkratka: ŠVP PV

Předkladatel:

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Horka nad Moravou

Adresa školy: Lidická 9, 783 35 Horka nad Moravou

Právní forma: Příspěvková organizace

Ředitelka školy: Mgr. Sylva Stavarčíková

Telefon: 585 378 047

IČ: 70981493

E-mail: skola@zshorka.cz

Web: www.zshorka.cz

**Vedoucí učitelka
mateřské školy: Radoslava Klímová**

**Adresa mateřské
školy: Lidická 10, 78335 Horka nad Moravou**

Telefon: 585 378 068

E-mail: materska.skola@seznam.cz

**Zřizovatel: Obec Horka nad Moravou
Adresa: nám. Osvobození 46,
783 35 Horka nad Moravou
Telefon: 585 378 035**

2 Charakteristika školy

Mateřská škola je umístěna v okrajové části vesnice v těsném sousedství Chráněné krajinné oblasti Litovelské Pomoraví a Centra ekologických aktivit Sluňákova. Mateřská škola je součástí ZŠ a sídlí společně se školní jídelnou v samostatné, patrové budově naproti ZŠ. Kapacita MŠ je 104 dětí. Děti jsou rozděleny do čtyř tříd v barvách duhy: třída Zelená, třída Oranžová a třída Žlutá s klasickým pedagogickým přístupem a třída Modrá s prvky Montessori, která vychází ze zásad a principů pedagogiky Marie Montessori. Všechny třídy jsou heterogenní - věkově smíšené děti od 3 do 7 let.

Oba vzdělávací směry jsou v pojetí mateřské školy rovnocenné a poskytují dětem kvalitní a plnohodnotné předškolní vzdělávání. Rodiče mají možnost v rámci mateřské školy zvolit pro své dítě takový vzdělávací způsob, který odpovídá jejich představám a výchovnému stylu v rodině.

Základ pedagogické práce tvoří Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Všechny třídy se řídí Školním vzdělávacím programem O čtyřech královstvích, který zpracovávají ve svých třídních vzdělávacích programech do podoby odpovídající konkrétním potřebám a možnostem dětí.

Personální obsazení v současné době tvoří osm pedagogických pracovníků, speciální pedagog, čtyři asistenti pedagoga a tři provozní pracovníce.

2.1 Charakteristika modré třídy

Naše třída má prvky Montessori pedagogiky. Od této speciální výchovy se odvíjí veškerá činnost v modré třídě. Modrá třída je jednou ze čtyř tříd naší MŠ. Třída je heterogenní a navštěvuje ji 26 dětí. Nachází se v prvním patře naší MŠ. Do prostoru našeho oddělení patří šatna, sociální zařízení, třída a herna. Třídy jsou doplněny technickým zázemím, a to přípravnou jídelnou a lehátkárnou.

Ve třídě probíhají práce u stolečku – praktický život, skládání dle předloh, výtvarná výchova, modelování a stolování. V herně poté na koberci, kde je vyznačena elipsa probíhají veškeré zbylé práce a hra. Zejména pak na koberečkách, které ohraničují a chrání prostor pracujícího dítěte. Jsou zde uloženy pomůcky z českého jazyka, matematiky a kosmického života. V zadní části je herna s klasickými hračkami, stavebnicemi, kuchyňkou a kadeřnictvím. Na elipse probíhá řízená činnost, chůze po elipse, nácvik ticha. V poledních hodinách zde děti odpočívají na lehátkách.

3 Podmínky předškolního vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

ZŠ a MŠ je příspěvková organizace. Provoz MŠ je hrazen příspěvkem obce, rodiče hradí příspěvkem na náklady dle vyhlášky. Mateřská škola je dostatečně velká a prostorové uspořádání vyhovuje skupinovému i individuálním činnostem.

Škola má prostorné třídy s hernami, takže děti mají dostatek místa pro různorodé činnosti, ale také jídlo a odpočinek. Součástí jsou umývárny s WC, šatny dětí a učitelek. U každé třídy je kuchyňka pro výdej stravy, která je výtahy dodávána ze školní jídelny.

Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, náradím a nábytkem odpovídá počtu dětí a jejich věkovému složení. Vybavení je postupně doplňováno a obměňováno. Hračky jsou dětem dostupné, mohou s nimi samostatně manipulovat, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné. Převážná část předmětů je umístěna tak, aby si je mohly děti samostatně brát a vyznaly se v jejich uložení. Prostředí je uzpůsobeno tak, aby se děti cítily příjemně a bezpečně. Svými výtvary se podílejí na výzdobě interiéru tříd a ostatních prostor. Nástěnky v šatnách jednotlivých tříd jsou jedním z informačních zdrojů pro rodiče.

V uplynulém období byly realizovány opravy – rekonstrukce umýváren v modré a v oranžové třídě, částečná výměna dlažby. MŠ obklopuje rozlehlá zahrada, která byla v roce 2015 přebudována dle projektu Příroda do školky v Horce nad Moravou. Vybavení zahrady je přírodního charakteru tj. dřevěné herní prvky, pískoviště, dostatek přírodních materiálů využívaných při hře (písek, kámen, dřevo, voda...) zeleň, tabule na kreslení, záhony. Altán je po celý rok využíván jako venkovní učebna. Ke vzdělávacím aktivitám bude sloužit hmatový chodník, hmyzí hotel, pohřebiště odpadů atd. Ke zlepšení koordinace pohybu dětí budou sloužit špalky na skákání, balanční most, lanová síť, kladina, kmeny na sezení, skluzavky ve svahu a další. V zahradním domku jsou uloženy hračky, které jsou postupně obměňovány.

3.2 Životospráva

Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle příslušných předpisů. Školní jídelna je zapojena do projektu Zdravá škola. Je zachována vhodná skladba jídelníčku a zajištěn pitný režim. Ve třídách jsou umístěny nádoby s nápoji v souladu s předpisy a děti mají možnost kdykoliv se napít. Mezi jídly jsou dodržovány vhodné intervaly. Děti jsou vedeny k tomu, aby všechny připravené pokrmy ochutnaly. Učíme je základům stolování a zdravého stravování.

Pravidelný řád je flexibilní, umožňuje činnosti přizpůsobit potřebám dětí a aktuální situaci. Rodiče přivádí děti do MŠ podle svých potřeb. Denní režim je vyvážený

střídáním spontánních, řízených a relaxačních činností. Děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku, s výjimkou mrazu pod -10 stupňů, náledí, silného větru nebo inverze. V rámci možností mají dostatek pohybu i v mateřské škole prostřednictvím pohybových her, cvičení na nářadí nebo cvičení s náčiním. Odpolední odpočinek je přizpůsoben všem věkovým kategoriím a individualitám dítěte. Všichni zaměstnanci respektují potřeby dětí a napomáhají v jejich uspokojování. Při úrazu či náhlém onemocnění učitelka zajistí patřičnou péči s okamžitou informací zákonným zástupcům.

3.3 Psychosociální podmínky

Vytváříme dětem takové podmínky a prostředí, aby se cítily spokojeně a bezpečně. Všechny děti mají stejná práva, možnosti a povinnosti. Nikdo není zvýhodňován ani znevýhodňován. Osobní svoboda je respektována do určitých mezí, vyplývajících z dohodnutých pravidel. Snažíme se o nenásilnou komunikaci, příjemný vzájemný vztah důvěry a spolupráce. Postupně vyřazujeme nezdravé soutěžení dětí. Podporujeme děti nebát se pracovat samostatně, důvěřovat si. Rozvíjíme v dětech ohleduplnost, zdvořilost a ochotu vzájemně si pomáhat.

3.4 Organizační zajištění MŠ

Při vstupu dítěte do mateřské školy uplatňujeme adaptační režim. Režim dne je pružný, umožňuje reagovat na potřeby dětí, zabezpečuje potřebné zázemí, klid, bezpečí, soukromí. Je uplatňován individuální přístup.

Pracovníci se vzdělávají v oblasti environmentální výchovy a principu trvalého rozvoje, své vědomosti a znalosti si rozšiřují dalším vzděláváním a předávají je dětem. Vytváříme co nejvíce příležitostí k aktivnímu pobytu dětí v přírodě se zřetelem na vlastní prožitky a tvořivost, což by mělo vést k aktivnímu zapojení do péče a ochrany životního prostředí. Celoročně využíváme zahrady k praktickým činnostem, zařazujeme vycházky do CHKO Litovelské Pomoraví a spolupracujeme s Centrem ekologických aktivit města Olomouce – Sluňákovem a Lesním klubem Bažinkou.

Děti nacházejí klid a potřebné zázemí, mají dostatek prostoru i času pro hru. Jsou vytvářeny podmínky pro činnosti individuální, skupinové a frontální. Je dostatečně dbáno na soukromí dětí.

3.5 Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci, úkoly a kompetence zaměstnanců školy jsou jasně vymezeny. Velký

důraz je kladen na týmovou práci, respektování profesních odlišností a vytváření prostředí důvěry, otevřenosti a přátelství. Všichni zaměstnanci se podílí na dění v mateřské škole.

Vedoucí učitelka zodpovídá ředitelce školy za oblasti pracovně právní, pedagogickou, materiální, BOZP a dokumentaci mateřské školy.

Na základě Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, zpracovaného vedoucí učitelkou a kolektivem učitelek, tvoří učitelky Třídní vzdělávací plány. Pedagogická práce je plánována písemně.

V návaznosti na Pedagogický plán rozvoje školy si učitelky vypracovávají Pedagogické plány osobního rozvoje. Provozní a pedagogické porady se organizují čtvrtletně, operativní schůzky dle potřeby. Účelem je řešení aktuálních problémů a potřeb, vzdělávání, organizace provozu a akcí.

Na spolupráci s rodiči se podílí všechny zaměstnankyně dle svých kompetencí. Vedoucí učitelka vyhodnocuje práci všech zaměstnanců a podporuje jejich vzájemnou spolupráci. Provádí kontrolní a evaluační činnosti a z výsledků vyvozuje závěry pro další práci.

Mateřská škola úzce spolupracuje se Základní školou, se zřizovatelem OÚ v Horce nad Moravou, s pracovníky Pedagogicko psychologické poradny v Olomouci, s logopedickými odborníky, s ekologickým centrem Sluňákov a s dalšími partnery (knihovna, hasiči, policie apod.)

3.6 Personální zajištění

Personální obsazení tvoří osm pedagogických pracovníků, speciální pedagog, čtyři asistentky pedagoga a tři provozní pracovníce. Všichni pedagogové mají potřebnou odbornou kvalifikaci, pracují na základě společně vytvořených pravidel. Všichni pedagogové se stále sebevzdělávají, maximálně využívají různých vzdělávacích nabídek s akreditací MŠMT dle plánu DVPP, PPRŠ, POPR a potřeb školy. Jejich vzdělání je cílené a tematicky zaměřené, vychází z potřeb a realizace kvalitní výchovně vzdělávací činnosti a požadavků jednotlivých pedagogických pracovníků.

Všichni zaměstnanci jsou průběžně školeni v předpisech BOZP a PO a nových předpisech souvisejících. Všichni zaměstnanci se chovají na profesionální úrovni a zajišťují dětem optimální péči. Na základě dohody Sdružení Montessori rodina a škola, je možno v Modré třídě zajistit asistenta, který pomáhá zkvalitnit individuální výuku ve smyslu Montessori pedagogiky.

3.7 Spoluúčast rodičů

Mezi pedagogy a rodiči je pěstována oboustranná důvěra, snažíme se o denní kontakt, předávání informací. Pedagogové chrání soukromí dětí i rodiny a jednají s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu. Pedagogové nabízí rodičům poradenský servis ve věcech výchovy a vzdělávání jejich dětí v rozsahu odpovídajícím

pedagogickým kompetencím předškolního pedagoga a mateřské školy, doporučují jiná poradenská centra (SPC,PPP apod.), případně odbornou literaturu.

Mateřská škola úzce spolupracuje s rodiči a podporuje jejich zapojování do aktivit školy. Škola chce společně vytvořit prostředí charakteristické vzájemnou podporou, spoluprací, jasnými požadavky, zodpovědným přístupem a snahou o stálé zlepšování výuky. Rodiče se mohou po domluvě s učitelem účastnit denního programu a podílet se na přípravě projektů a akcí pro žáky.

Ve spolupráci s vedením školy rodiče pro žáky připravují několikrát ročně akce jako pravidelné setkání v netradičních lokalitách k zahájení školního roku, oslavě Dni Země a dalším příležitostem. Za účasti rodičů pořádáme koncerty, divadelní představení a sportovní akce. Rodiče jsou o dění v mateřské škole pravidelně informováni emaily.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje mateřská škola.

MŠ při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami přizpůsobuje naplňování rámcových cílů a záměrů předškolního vzdělávání tak, aby maximálně vyhovovaly těmto dětem, jejich potřebám i možnostem. Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními má škola na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší.

Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami učitel zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření.

Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola, slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání dítěte. Zpracování a tvorba plánu rozvoje dítěte s OŠD je realizována pedagogickým pracovníkem, který vychází z pozorování dítěte při činnostech v rámci vzdělávacího programu mateřské školy a ze zpráv zpracovaných školským poradenským zařízením. Během měsíce září provedou pedagogové primární diagnostiku jednotlivých dětí, na jejímž základě vytipují děti, které potřebují určitá podpůrná opatření, dle oslabení funkcí

či oslabení v jednotlivých oblastech vývoje dítěte. Pedagog volí vhodné metody a postupy, případně úpravy ve vzdělávacím programu dítěte. V rámci podmínek zajištění podpůrných opatření probíhají pravidelné konzultace pedagogických pracovníků a následné vyhodnocování zvolených postupů. O vyhotovení a obsahu plánu pedagogické podpory je rodič informován.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně jsou realizována na základě doporučení školských poradenských zařízení a informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte. Součástí těchto opatření je tvorba individuálního vzdělávacího programu (IVP). Individuální vzdělávací program vypracovává pedagogický pracovník na základě doporučení školského poradenského zařízení. Individuální vzdělávací plán je doplňován, upravován a vyhodnocován v průběhu celého školního roku na základě potřeb dítěte. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Snahou pedagogů školy je – stejně jako ve vzdělávání dětí, které speciální vzdělávací potřeby nemají – vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno. Proto je nutné vytvořit podmínky pro jejich pozitivní přijetí. K tomu je nutné, mimo jiné, navázat úzkou spolupráci s rodiči všech dětí, citlivě s nimi komunikovat a předávat potřebné informace.

Při vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními se snažíme zabezpečit individualizaci vzdělávacího procesu, realizaci všech podpůrných opatření, osvojení si specifických dovedností s cílenou podporou samostatnosti, sebeobsluhy a základních hygienických návyků. Velmi úzce spolupracujeme se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními a dalšími odborníky dle potřeby. Případně dojde i ke snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy a zajištění asistenta pedagoga, pokud je přiznán v rámci podpůrného opatření.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola vytváří ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti.

To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných. V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného a skokového vývoje, mnohdy je těžké odlišit při identifikaci nadání dítěte od akcelerovaného vývoje v určité oblasti. Dítě, které vykazuje známky nadání, musí být dále podporováno.

Vzdělávání dětí probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání, a aby se tato nadání mohla ve škole projevit, a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Mateřská škola je připravena zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

V tomto školním roce byla kapacita mateřské školy naplněna dětmi ve věku od tří let. V případě přijetí dítěte ve věku od dvou do tří let je potřeba do budoucna zajistit následující

podmínky:

- Rámcové cíle a záměry vzdělávání, obsažené v RVP PV, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Je však nezbytné uvědomovat si specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné. Proti starším dětem má výrazně méně zkušeností. Rozdíly v jednotlivých oblastech vývoje dětí tohoto věku jsou velmi výrazné.
- Pro dvouleté dítě je zařazení do mateřské školy nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Obvykle se projevuje silnější potřebou vazby na dospělé osobu. Poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků, vymezuje si vlastní prostor, přijímá vymezené hranice a nové role. Učitel zastává velmi významnou pozici, stává se zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i vbudování vztahů s vrstevníky.

- Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.
- Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Ve věku dvou let je dítě zpravidla připraveno tyto aspekty rozeznávat a přijímat. Pokud se v mateřské škole vzdělávají děti mladší tří let, je nutné zajistit všechny dostačující podmínky, které reagují na vývojová specifika, individuální potřeby, zájmy a možnosti těchto dětí.

Dítě ve věku od dvou do tří let má některé potřeby jiné nebo intenzivnější než děti starší. Potřebuje stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla a specifické podmínky.

Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let jsou vyhovující, jestliže:

- Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.
- Ve třídě s věkově homogenním uspořádáním pro dvouleté děti je použito více zavřených, dostatečně zabezpečených skříněk k ukládání hraček a pomůcek než ve třídě s věkově heterogenním uspořádáním. Tím je zajištěna bezpečnost dětí a předkládání přiměřeného množství podnětů pro tyto děti.
- Ve věkově heterogenní třídě jsou pro zajištění bezpečnosti jiným způsobem zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.
- Prostedí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku.
- Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte.
- Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby.

- Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).
- Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.
- Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.
- Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí.
- Učitel uplatňuje k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímá.
- V mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.
- Péče o děti od dvou do tří let musí být organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy.

Současný stav mateřské školy prozatím nesplňuje podmínky vybavení (vybavení a pomůcky) a zabezpečení pro vzdělávání dětí od dvou do tří let.

4 Organizace vzdělávání

Děti jsou rozděleny do čtyř věkově smíšených tříd, s celodenním provozem. Příchod dětí je individuální podle potřeb rodiny, v 8:45 se škola zamyká. Děti, které jsou v MŠ jen dopoledne, odchází od 12:00 do 12:30 hodin. Po odpoledním odpočinku se děti rozcházejí od 14:15 do 16:15 hodin. V době prázdnin bývá provoz přerušen.

Zápis do mateřské školy probíhá v měsíci dubnu a jsou přijímány děti od tří let. Ředitelka školy určuje kritéria, podle kterých jsou přijímány děti k pravidelné docházce do Mateřské školy Horka nad Moravou, zřizované obcí Horka nad Moravou. K zajištění bezpečnosti dětí v MŠ přispívá čipový systém u vchodu do MŠ.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pod názvem O čtyřech královstvích je zpracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání. Oblasti vzdělávání jsou konkretizované v integrovaných blocích motivovaných ročními obdobími. Hlavní témata jsou podrobněji rozpracovaná v Třídních vzdělávacích programech. Podtémata si učitelky volí samy, upravují a rozvíjejí je podle situace a specifika jednotlivých tříd, navazují na předchozí poznatky. Vzdělávací nabídka je přizpůsobena věkovým a individuálním potřebám dětí. Plány lze v průběhu roku měnit a pružně reagovat na aktuální život kolem nás.

5.1 Cíle vzdělávání

Dlouhodobé v pojetí Rámcového vzdělávacího programu

1. cíl: rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení
2. cíl: osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. cíl: získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Střednědobé v pojetí Školního vzdělávacího programu

- učit se s chutí (u mladších dětí formou spontánního učení, nápodobou, starší děti vést k soustředěnosti, schopnosti dokončit danou činnost, ale i možnost v dané činnosti pokračovat)
- rozvíjet postoje k sobě samému, nebát se chybovat, experimentovat
- dokázat vyjadřovat a sdělovat prožitky, pocity, nálady různými prostředky, rozvíjet přirozenou potřebu dětí komunikovat
- nést odpovědnost za své chování a jednání, samostatně se rozhodovat, dokázat se prosadit, ale i podřídit, umět rozeznat nebezpečné situace
- žít v souladu s lidskými hodnotami, chovat se ohleduplně a šetrně vůči okolnímu prostředí a přírodě

Pro následující období se zaměříme na tyto cíle:

- rozvíjet environmentální gramotnost
- rozvíjet předčtenářskou gramotnost

- rozvíjet předmatematickou gramotnost (i metodou prof. Hejného)
- rozvíjet polytechnickou dovednost
- rozvíjet a posilovat logopedickou prevenci
- vést děti ke zdravému životnímu stylu
- rozvíjet finanční gramotnost
- podporovat kladné mezivrstevnické a mezilidské vztahy, potlačovat dětskou agresivitu
- podporovat individuální potřeby dětí

5.2 Popis a formy vzdělávání

Vzdělávání uskutečňujeme ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, formou záměrného i spontánního učení. Snažíme se o vyváženost spontánních a řízených aktivit. Upřednostňujeme učení za aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení, zpravidla ve skupinách a individuálně. Omezujeme učení předáváním hotových poznatků a slovních poučení. Činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti, aby byly pro děti zábavné a zajímavé, vzbuzovaly zájem dítěte a hlavně vzájemnou spolupráci. Mezi hlavní formy naplňující záměry vzdělávání patří aktivity (společné akce dětí a rodičů, výlety, pravidelné miniexpedice, návštěva divadelních představení,...), které organizujeme v průběhu celého školního roku.

6 Charakteristika školního vzdělávacího programu Modré třídy s prvky Montessori

6.1 Cíle školního vzdělávacího programu Modré třídy s prvky Montessori

- pracovat metodou Montessori
- rozvíjet osobnost dítěte, jeho jedinečnost a originalitu
- podporovat u dětí získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost, vyjadřovat své pocity, názory a postoje
- probudit v dětech touhu a chuť dovídat se nové věci, prožívat radost z poznání a připravit se na další životní cesty
- umožnit vlastní rozhodování, sebeuplatnění a zvyšování sebevědomí dětí
- podporovat spoluvytváření vlastních pravidel a jejich dodržování

- umožnit dětem spolupráci, vlastní řešení problémů a uzavírání kompromisů
- umožnit dětem chybovat a z vlastních chyb se poučit
- dát rodičům možnost nejlepšího možného - nejkvalitnějšího a alternativního prostředí pro jejich děti
- zvyšovat informovanost rodičů, umožnit jim otevřenou komunikaci s komunitou školy
- umožnit učitelům a zaměstnancům školy klidné a inspirující prostředí pro jejich další práci

6.2 Výchové a vzdělávací strategie

Hlavním východiskem je respekt k zákonitostem vývoje osobnosti dítěte. Podle nich jsou formulována a uplatňována pedagogická opatření, která místo aby dítě přetěžovala, omezovala a podceňovala, umožňují v pro něho svobodném a přirozeném prostředí nenásilný rozvoj, jež odpovídá jeho fyzickým a psychickým možnostem.

Z tohoto principu jsou odvozena tři určující metodologická východiska, z nichž lze odvodit didaktické principy pro Montessori vyučování. Je jimi poznání vnitřních potřeb člověka, úprava vnějšího prostředí – připravené prostředí, které motivuje k učení, a tím uspokojuje vývojové potřeby, a respektování svobody volby činností, které zohledňují princip citlivých vývojových období – senzitivních fází.

6.3 Zásady Montessori pedagogiky

Svoji pedagogickou koncepcí se snažila Marie Montessori nabídnout možnost získávání plnohodnotné výchovy a vzdělání tím, že dětem umožní prožívat svobodu nebo sebeurčení a samostatnost prostřednictvím vlastní činnosti. Dítě se tak stává subjektem výchovy a vzdělávání, projevuje vlastní aktivitu a samo si vlastně učební procesy na základě vlastního tempa řídí. Úkolem školy a učitelů potom je, aby byly vytvořeny vhodné podmínky a prostředí pro rozvoj potřeb každého dítěte.

Ve vzdělávacím procesu jde o znovu odhalování poznatků a nikoliv o opakování slovních pouček. Dítě je postaveno do středu všech našich snah a aktivit. Jde o to, aby mu dospělí pomohli k rozvíjení vlastní svobodné osobnosti prostřednictvím vlastní činnosti a samostatnosti. To ostatně vyjadřuje motto celé Montessori pedagogiky, které zní: „Pomoz mi, abych to mohl udělat sám.“

6.4 Osobnostní předpoklady učitele

Dle zásad pedagogiky M. Montessori vyžadujeme tyto pedagogické předpoklady učitele:

- učitel umí vytvářet prostředí, které ve třídě respektuje individuální osobnost dítěte
- učitel vztah s dětmi buduje na principu empatie s ohledem na stupeň vývoje dítěte
- učitel má partnerský přístup k dětem
- učitel je ochoten se stále profesně i osobnostně vzdělávat
- učitel musí umět ocenit výkon jednotlivce, ačkoliv je špatně měřitelný
- učitel musí znát materiály tak dalece, aby mohl pracovat společně s dětmi
- učitel podporuje spolupráci a vytváří prostředí pro komunikaci rodiny a školy
- učitel spolupracuje na obohacování vzdělávacího prostředí novými materiály a pomůckami
- učitel spolupracuje s ostatními kolegy, je ochoten poradit a pomoci méně zkušeným kolegům v realizaci Montessori pedagogiky
- všichni učitelé postupují podle společně vytvořených pravidel

7 Vzdělávací obsah

7.1 Vzdělávací oblasti dle Marie Montessori

Cvičení praktického života

Cílem je rozvoj pohybových a manipulačních dovedností, rozvoj sebeobsluhy, uspokojování tendence dítěte pohybovat se, zdokonalování a harmonizace činností dítěte, vedení k nezávislosti na dospělém, rozvíjení sebejistoty, smyslu pro zodpovědnost, smyslu pro řád a pořádek. Ve všech činnostech jsou plněny přímé cíle souvisejícími se základními lidskými potřebami a nepřímé cíle, kdy dítě získává sensorickou zkušenost.

Cíl: získávání praxe v daných oblastech:

- péče o vlastní osobu a své tělo (např. rámy se zapínáním, zavazováním tkaniček, mytí rukou, přesýpaní malých předmětů, manipulace s malými)
- péče o okolí a společnost (prostírání stolu, zametání, péče o květiny)
- cvičení sociálních vztahů a zdvořilostních forem chování (přijetí zodpovědnosti ve skupině, prosba, poděkování, zdravení, naslouchání, pomoc, cvičení ticha)
- cvičení kontroly pohybu a cvičení ticha (rovnovážná cvičení a chůze po čáře - elipse, rozvoj jemné a hrubé motoriky, koordinace ruka-oko, trénování nezávislosti, koncentrace a řádu)

Obsahem jsou: suché aktivity (přesýpání, nabírání, třídění, strouhání...), mokré aktivity (přelévání, nabírání, šlehání atd.), sebeobslužné aktivity a péče o druhé a okolí.

Smyslová výchova

Smyslová výchova je předstupněm abstraktního myšlení, je to cesta od uchopení k pochopení. Cílem je rozvoj poznávacích procesů, citů, vůle, rozvoj vnímání zrakového, hmatového, sluchového, čichového a stereognostického. Se smyslovým materiálem pracují děti od chvíle, kdy jsou schopny třídit různé předměty.

Obsahem je: zrakové vnímání velikosti, šířky, hloubky, délky, tvarů, barev, vzorů, hmatové vnímání velikosti, šířky, hloubky, délky, tvarů, povrchu materiálů, teploty, hmotnosti, sluchové vnímání tónů a zvuků, vnímání pohybu ruky – srtereognostický smysl – spojení hmatu a pohybů svalů na ruce s vyloučením zraku.

Jazykový materiál

Cílem je rozvoj řeči a jazyka, rozvoj vzájemné komunikace, rozvoj dovedností předcházejících čtení a psaní. Obsahem je: mluvený jazyk (analýza slov, příběhy, výslovnost), počátky čtení (hláska + písmeno, fonetické čtení, čtení slov), počátky psaní (grafomotorika, pohybový trénink, malá tiskací písmena, sestavování slov z písmen – nácvik syntézy a analýzy slov).

Pro začátek psaní je nejlépe vystihnout „explozi psaní“, kdy dítě chce samo psát. Zdokonalování jemné motoriky ruky probíhá při práci se specifickými materiály. Pro počátek nácviku čtení používáme metodu vycházející z pedagogiky Montessori, která je podobná Genetické metodě. Děti se seznamují s písmeny, pracují s materiály, při kterých mohou vnímat rozdíl mezi písmeny více smysly, ke slovům přiřazují konkrétní předměty. Výuka jazyka slouží od počátku také k poznávání světa, proto jsou pro děti připraveny slova a obrázky s tématy, které dětem dávají smysl.

Matematika

V pedagogice M. Montessori se jedná o psychoaritmiku - prožitkovou matematiku. Cílem je rozvoj poznávacích procesů (logická oblast) a funkcí, rozvoj představivosti, rozvoj myšlenkových operací, smyslové prožití matematických operací, rozvoj vnímání, paměti a vůle. Matematický materiál v Montessori školách pomáhá u dětí včas podporovat a rozvíjet matematického ducha. Předstupeň matematiky – smyslové a konkrétní matematické pomůcky a materiály vedou - vedou děti k materializované abstrakci a pracují s nimi již od začátku.

Úkolem tohoto materiálu je předvádět nevědomou a nestrukturovanou informaci do strukturovaného systému. Postupujeme vždy od konkrétního k abstraktnímu, od známého k neznámému.

Obsahem je: první počítání (do 10) – pojetí čísla sudá a lichá, desítková soustava – vytvoření konkrétní představy jednotky, desítky, sta i tisíce, zápis těchto čísel, případně základ pro početní operace.

M. Montessori mluví o matematice jako o cestě k poznání světa. Když je dítěti dána možnost pohybovat se, dotýkat se a pozorovat předměty, pomáhá mu to později lépe chápat matematické souvislosti a poznávat, že matematika je všude kolem nás.

Kosmická výchova

Cesta k pochopení „velkého řádu“, pochopení zákonitostí. „Pravým kosmickým posláním člověka je vítězství lásky a spravedlnosti mezi lidmi, utvoření světa přátelství.“ Kosmická výchova je integrujícím prvkem pedagogiky Montessori, její teorie i praxe. Cílem je rozvoj intelektu, rozvoj poznání, kreativity, uvedení do světa lidí, do života ve společnosti, poznávání kultury a umění, vedení ke zdravému životnímu stylu, vytváření odpovědného postoje k životnímu prostředí.

Obsahem je: živá příroda (biologie, botanika), neživá příroda (horniny, nerosty), historie (dějiny lidstva, planety Země), umění (výtvarné, hudební, kultura národa)

7.2 Integrovaný blok I. PODZIMNÍ (září, říjen, listopad)

Téma: MY A SVĚT

ZÁŘÍ: Učím se být samostatný, Moje cesta do školky, Podzimní čas

ŘÍJEN: Podzim a jeho nástrahy, Ovoce a zelenina, Předměty kolem nás

LISTOPAD: Vesmír – velký třesk a planety, Slunce a měsíc, Planeta Země, Kontinenty

Cíle a charakteristika bloku:

Seznamujeme se s novými kamarády, režimem dne v MŠ, s prostředím MŠ, se svojí značkou, rozvíjíme schopnosti důležité pro navazování a rozvíjení kontaktů k vrstevníkům.

Společně tvoříme a učíme se respektovat pravidla správného chování, vymezujeme si svá práva a povinnosti, procvičujeme hygienické návyky a sebeobsluhu. Dozvídáme se více o svém těle, o narození, o zdravé výživě a jejím vlivu na člověka. Pozorujeme změny

a proměny přírody na podzim, seznamujeme se s plody podzimu, sklizní ovoce a zeleniny, zdůrazňujeme význam lidské práce na zahradě a na poli, poznáváme volně žijící zvířata, stěhovavé ptáky, vzpomeneme na dušičky, učíme děti chápat význam třídění odpadu, pozorujeme proměny zahrady, tvoříme z přírodního materiálu, sbíráme starý papír, víčka pro charitativní účely.

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo:

- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- zachovávat správné držení těla
- zvládnout běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (zrakově rozlišovat tvary, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem)
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony /postarat se o hračky, uklidit po sobě, udržovat pořádek)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou

Dítě a jeho psychika:

- domluvit se slovy i gesty
- vědomě využívat všech smyslů
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost
- vést rozhovor, naslouchat druhým
- naučit se krátké texty, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma, antonyma
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy, orientovat se v prostoru a částečně v čase
- rozhodovat se o svých činnostech

Dítě a ten druhý:

- navazovat kontakty s dospělými, kterým je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého

Dítě a společnost:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit, rozloučit se, poprosit, poděkovat, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn, ...)
- pochopit, že každý má ve společenství / v rodině, ve třídě / svou roli, podle které je potřeba se chovat.
- chovat se na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- chovat se zdvořile, vážit si práce druhých

Dítě a svět:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může setkat a mít povědomí o tom, jak se chránit, kam se obrátit o pomoc
- zvládat běžné činnosti na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma i v MŠ opakují

Vzdělávací nabídka:

- seznamovací hry
- aktivity podporující adaptaci na nové prostředí
- hry pro seznámení s bezpečným chováním v MŠ (Bezpečná školka)
- zařazování her podporujících prosociální chování, hry podporující soudružnost
- didaktické hry k procvičování kognitivních funkcí (paměť, pozornost, myšlení atd.)
- hry rozvíjející smysly (např. Kimovy hry)
- tematické činnosti doplněné o práci s obrázky, s dětskými encyklopediemi
- pravidelně zařazovat pohybové hry s pravidly, rytmické hry s užitím hudebních nástrojů (Orffovy hudební nástroje), zdravotní cviky a relaxační cvičení

- manipulační činnosti a úkony s předměty denní potřeby, jednoduchým sportovním náčiním, výtvarnými pomůckami
- hry a aktivity vedoucí k seznámení dětí s přírodou, s plody stromů, s rostlinami
- činnosti seznamující děti s ochranou životního prostředí - EKO hry (zaměřené např. na třídění odpadu)
- výtvarné aktivity dle tematického plánu s využitím přírodních materiálů (listí, hlína, kaštany atd.)
- činnosti zaměřené na pozorování a všímání si změn v přírodě vlivem změny ročního období
- praktické činnosti na školní zahradě (zalévání bylinek, hrabání listí)
- provádění experimentů s přírodními materiály

Klíčové kompetence:

1. Kompetence k učení

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- pokud se dítěti dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

2. Kompetence k řešení problémů

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

3. Kompetence komunikativní

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- v běžných situacích komunikuje bez zábrán a ostychu s dětmi i dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady s různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

4. Kompetence sociální a personální

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese následky
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

5. Kompetence činnostní a občanské

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky.

7.3 Integrovaný blok II. ZIMNÍ (prosinec, leden, únor)

Téma: **MY A RODINA**

PROSINEC: Začíná Advent, Mikuláš, Těšíme se na ježíška

LEDEN: Nový rok, Stopy ve sněhu, Zvířata v zimě, Zimní sporty

ÚNOR: Severní a jižní pól, Amerika, Evropa a Asie, Afrika, Austrálie

Cíle a charakteristika bloku:

Tento integrovaný blok zahrnuje období Adventu a Vánoc. Těšíme se na společná povídání o vánocích, sdílení svých zážitků, tužeb a přání. Je to období pohádkové, a proto hojně využíváme pohádek a příběhů k prohloubení základních mezilidských vztahů a morálních hodnot. Seznamujeme se s různými zvyky a tradicemi nejen u nás, ale i v jiných kulturách.

Doba adventní by nám měla přinést radost, že můžeme potěšit vlastnoručně vyrobeným dárkem pro své blízké, že spolu s rodiči uspořádáme společné vánoční odpoledne a zažijeme tak pocit sounáležitosti. Nezapomeneme na zvířátka a připravíme jim hostinu. Prožíváme zimu jako nádhernou dobu, která se hodí pro sportování, dovádění a radování se, ale i pro zkoumání vlastností sněhu a ledu.

Prostřednictvím situací, plánovaných činností, experimentování a zapojením všech smyslů rozvíjíme poznatky o živé a neživé přírodě, učíme se chápat změny kolem sebe, projevujeme empatii k druhým lidem a zvířátkům.

Předškoláci se připravují na blížící se zápis, probíhá úzká spolupráce MŠ a ZŠ zaměřená na předškoláky, jejímž cílem je lepší připravenost předškoláků na zvládnání školní docházky, připravit rodiče a děti pro lepší spolupráci se školou, zajistit propojenost a plynulou návaznost předškolního a základního vzdělávání.

Seznamujeme se s místem, kde žijeme, s naší planetou, utváříme poznatky o vesmíru, planetách. Vytváříme povědomí o vlivu člověka na přírodní prostředí. Zimu završíme karnevalem v maskách.

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo:

- mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách)
- zacházet s výtvarnými materiály a pomůckami, jednoduchými hudebními nástroji
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, s jednoduchými hudebními nástroji)
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit se pokynu
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem)

Dítě a jeho psychika:

- sledovat a vyprávět pohádku
- popsat skutečnou situaci
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet a vést úvahy, umět se vyjádřit
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach a smutek)
- rozlišovat citové projevy v důvěrném rodinném a cizím prostředí
- porozumět slyšenému, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- sluchově rozlišovat začáteční hlásky ve slovech
- poznat některá písmena a číslice

- chápat číselné a matematické pojmy a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, poznat více, stejně, méně, první, poslední)
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i věcem
- rozlišovat některé obrazné symboly - piktogramy, porozumět jejich významu
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl)
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují

Dítě a ten druhý:

- vnímat, co si druhý přeje a potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně, mít ohled na druhého, soucit s ním, nabídnout mu pomoc, ...)
- dodržovat dohodnutá pravidla vzájemného soužití, dodržovat herní pravidla
- chápat, že všichni lidé / děti mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný / jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí

Dítě a společnost:

- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- vnímat umělecké a kulturní podněty, poslouchat a sledovat se zájmem literární, dramatické a hudební představení a hodnotit svoje zážitky /říci, co je zaujalo, co bylo zajímavé
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy, spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, penězi
- pomocí různých výtvarných dovedností a technik zachycovat skutečnost ze svého okolí a vyjadřovat své představy

Dítě a svět:

- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí, chránit přírodu v okolí, chránit živé tvory
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý, pozoruhodný, nekonečně pestrý různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí /mít povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi a vesmíru

Vzdělávací nabídka:

- činnosti zaměřené na pozorování zimní přírod
- aktivity spojené s uvědoměním si změn v přírodě pro zvířata (kdo se ukládá ke spánku, kdo odlétá, krmení ptáčků, plnění krmelců)
- práce s literárními texty s vánoční tematikou
- činnosti seznamující děti s vánočními zvyky a tradicemi
- praktické provádění určitých tradic (zapalování čtyř svíček, pouštění skořápek, zpívání koled)
- tematicky zaměřené pohybové aktivity (v prostředí MŠ, na ledu i na sněhu)
- práce s dětskými encyklopediemi (poznávání polárních zvířat, seznámení s modelem globu, s mapou světa)
- experimenty se sněhem (formy vody – led, sníh - jak vzniká, odkud se bere, poznávání stop různých zvířat)
- hry se sněhem, tvoření ze sněhu
- manipulace s jednoduchým pracovním náradím (odklizení sněhu)
- tematické aktivity pro rozvoj jemné motoriky (práce s nůžkami při výrobě vloček atd.)
- společné plánování tvořivých vánočních dílen s rodiči
- činnosti podporující nácvik grafické podoby čísel, písmen, tvarů
- zařazování komunikačních cvičení pro podporu mluvního projevu předškolních dětí (hry se slovy, řečové a sluchové hry, recitace, zpěv)

Klíčové kompetence:

1. Kompetence k učení

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, které dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

2. Kompetence k řešení problémů

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

3. Kompetence komunikativní

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

4. Kompetence sociální a personální

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej

5. Kompetence činnostní a občanské

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

7.4 Integrovaný blok JARNÍ III. (březen, duben, květen)

Téma 1: **KRÁLOVSTVÍ VODY**

Téma 2: **KRÁLOVSTVÍ ZEMĚ**

Téma 3: **KRÁLOVSTVÍ VZDUCHU**

Cíle a charakteristika bloku:

Radujeme se z příchodu jara, pozorujeme přírodu, zrození rostlin, růst trávy. Zaměřujeme se na poznávání a porovnávání volně rostoucích i zahradních květin, péči o květiny, provádění pokusů s klíčením rostlin. Seznamujeme se se základy pěstitelství a chovatelství.

Dětem nabízíme prožitkové učení a hry na rozvoj estetického cítění a vztahu k přírodě. Využíváme okolní přírodu k získávání přímých a nezapomenutelných zážitků.

Seznamujeme děti se životem domácích zvířat, jejich mláďat, jejich užitkem. Vedeme děti k citlivému vztahu k přírodě a ke všemu živému. Zkoumáme vodu a její vlastnosti a další živly.

Všímáme si změn počasí v přímé souvislosti s roční dobou, při vycházkách pozorujeme jevy živé a neživé přírody, všímáme si znaků jara. O velikonočních svátcích seznamujeme děti s tradicemi a zvyky.

V březnu si připomeneme měsíc knihy, v dubnu si připomeneme měsíc bezpečnosti. Procvičujeme zásady bezpečného chování v silničním provozu, děti se seznamují s druhy dopravních prostředků a dopravních značek. Společnou akcí se ZŠ si připomeneme měsíc ekologie – Den Země.

V co největší míře uskutečňujeme pobyt na školní zahradě, v přírodě a soustavně pečujeme o prostředí školní zahrady. S rodiči a prarodiči oslavíme Den matek.

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo:

- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- chovat se tak, aby v situaci pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- zacházet s drobnými nástroji, sportovním náradím a náčiním, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

Dítě a jeho psychika:

- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena, číslice, popř. slova
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- uvědomovat si své možnosti i limity, své slabé i silné stránky
- popsat skutečnou situaci
- utvořit jednoduchý rým
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním
- poznat napsané své jméno
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- řešit problémy, úkoly a situace, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení

- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, ztlumit vztek, zlost, agresivitu)

Dítě a ten druhý:

- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit se o úkol s jiným dítětem
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- spolupracovat s ostatními

Dítě a společnost:

- zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti a dovednosti
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům a tím ohrožovat pohodu a bezpečí druhých
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společné řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s dopomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a podle této představy se chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)

Dítě a svět:

- osvojit si poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se vyvíjí, pohybuje a proměňuje)
- přizpůsobovat se běžně proměňujícím se okolnostem doma a v mateřské škole
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků, škod a upozornit na ně

Vzdělávací nabídka:

- pozorování jevů v přírodě ve vztahu k měnícímu se počasí (vycházky a výlety do okolí)
- činnosti zaměřené na poznávání znaků jara (rostoucí tráva, klíčení rostlin, kvetoucí stromy)
- tematické aktivity vedoucí k poznávání a pojmenování jarních květin
- aktivity zaměřené na pojmenování hospodářských zvířat a jejich mláďat
- činnosti podporující u dětí kladný vztah k přírodě (připomenutí měsíce ekologie – Dne Země)
- zařazování praktických činností v oblasti pěstitelství (sázení semínek, péče o rostliny, o stromy)
- aktivity seznamující děti s tradicemi jara (Vítání jara – vynášení Morény, Velikonoce)
- poznávání a pozorování vlastností vody, činnosti k seznámení dětí s dalšími přírodními živly
- aktivity seznamující děti s možnostmi využití dopravy (druhy dopravy, dopravní značky, bezpečné chování na silnici)
- činnosti pro rozvoj pohybových schopností (lokomoční hry, míčové hry, hry s využitím dopravního prostředku – koloběžky)
- estetické a tvůrčí aktivity

Klíčové kompetence:

1. Kompetence k učení

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

2. Kompetence k řešení problémů

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

3. Kompetence komunikativní

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

4. Kompetence sociální a personální

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

5. Kompetence činnostní a občanské

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit.

7.5 Integrovaný blok IV. LETNÍ (červen)

Téma1: **SLUNEČNÍ KRÁLOVSTVÍ**

Téma 2: **CIVILIZACE**

Cíle a charakteristika:

Navazujeme tematicky na předcházející bloky a uzavírá se tak celý školní rok radostně prožitý v naší školce.

V tomto bloku oslavíme Den dětí, čeká nás spousta zábavy a radosti. Povídáme si o naší planetě, na které žijeme nejen my, ale i děti, lidé a zvířátka z celého světa. Zkoumáme důležitost slunce pro naši planetu.

Většina činností probíhá v přírodě, podnikáme delší turistické výlety k rybníkům, řece Moravě a do Litovelského Pomoraví. Zopakujeme si, co už umíme, zúčastníme se sportovního dopoledne na školní zahradě - Olympiády. Slavnostně se rozloučíme s našimi předškoláky. Těšíme se na prázdniny společně strávené se svými rodiči a prarodiči.

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo:

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku

Dítě a jeho psychika:

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových, dramatických)
- zorganizovat hru
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou, dramatickou improvizací)

Dítě a ten druhý:

- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomo

Dítě a společnost:

- odmítat společensky nežádoucí chování (lež, ubližování), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Dítě a svět:

- mít povědomí o významu životního prostředí / přírody i společnosti / pro člověka,

uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

Vzdělávací nabídka:

- práce s obrázky, jednoduššími literárními texty
- hry pro rozvoj kognitivních schopností
- ekologicky zaměřené aktivity
- činnosti obohacující znalosti dětí v oblasti ekosystémů (louky, lesy, rybníky)
- jednoduché pracovní činnosti týkající se chodu zahrady (kompostování, péče o záhonky)
- experimentování s přírodními materiály (pokusy a hry s vodou)
- aktivity zaměřené na všímání si a pochopení změn počasí v daném období (slunce x bouřka)
- činnosti seznamující děti s cizími zeměmi (tradice jiných zemí, rasy lidí, zvířata atd.)
- pohybové hry s pravidly (s využitím školní zahrady, Olympiáda v MŠ)
- hry vedoucí ke zkoumání a rozpoznávání živé a neživé přírody (identifikace některých druhů hmyzu, rostlin atd.)
- estetické a tvůrčí aktivity s různorodým materiálem
- hry a aktivity doplňující znalosti dětí v tématu „Naše planeta“ (vliv Slunce, kontinenty, oceány a moře ad.

Klíčové kompetence:

1. Kompetence k učení

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

2. Kompetence k řešení problémů - dítě ukončující předškolní vzdělávání

- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

3. Kompetence komunikativní

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

4. Kompetence sociální a personální

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

5. Kompetence činnostní a občanské

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- dokáže rozpoznat a využít vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

8 Evaluaace

Plánování předškolního vzdělávání, sledování a vyhodnocování jeho průběhu i výsledků jsou důležité etapy vzdělávacího procesu, jejichž provázanost zvyšuje účinnost a kvalitu vzdělávání. Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni školy a úrovni třídy.

• **Evaluaace na úrovni školy**

Vedoucí učitelka MŠ v průběhu roku sleduje podmínky ke vzdělávání (tj. personální, materiálně – technické, finanční), průběh a podmínky vzdělávání, výsledky, spolupráci s rodiči a ostatními institucemi. Tyto podmínky následně vyhodnocuje – čtvrtletně na pedagogických a provozních poradách. Vzdělávací proces hodnotí jednak průběžně při nahodilém pozorování,

písemným záznamem jako součást hospitací u pedagogů, na pedagogických radách.

Vedoucí učitelka MŠ hodnotí především tyto cíle:

- rozvoj osobnosti dítěte
- upevnění samostatnosti, sebevědomí, sebejistoty a prosociálních vlastností
- rozvoj tvořivosti, myšlení, estetického citění
- podněcování zájmu o poznávání a učení

Následně způsob zpracování TVP, obsah vzdělávání, návaznost na ŠVP, dokumentaci školy a práci pedagogů. Významnou a přínosnou roli pro analýzu naší pedagogické práce a k získání celkového pohledu na úroveň naší MŠ plní Dotazník pro rodiče – anonymní technika vyhodnocování na konci školního roku.

• **Evaluace na úrovni třídy**

Pedagogové hodnotí zejména výsledky vzdělávání, metody a formy práce, splnění cílů z ŠVP, dílčích cílů TVP, materiální vybavení. Ve vlastní práci pak připravenost, splněná očekávání, návrhy, opatření, popř. spolupráci s rodinou, vzdělávacími a jinými organizacemi.

Integrované bloky evaluují obě pedagožky, zaznamenávají je písemně. Mimo tyto písemné záznamy evaluujeme denně formou rozhovorů, diskusí vzájemně mezi pedagogy, ale i s dětmi, rodiči (zpětná vazba) a vyvozují závěry především pro svůj vlastní další postup.

Hodnocení individuálních záznamů výsledků dětí

Rozvoj a osobní vzdělávací pokroky dítěte jsou dokumentovány v Záznamu o dítěti. Tento záznam je důvěrný, slouží především pedagogovi, který má dítě ve své péči, pro komunikaci s dítětem, i pro informaci zákonným zástupcům a spolupráci s nimi. Záznamy o dítěti zavádí učitelky ve třídě na začátku školní docházky dítěte do MŠ, dále je průběžně doplňují a pololetně vyhodnocují. Každý pedagog si může navíc rozšířit způsob hodnocení dítěte o vlastní formu, rozsah záznamů.

Závěr

Tento ŠVP je zpracován podle RVP PV 2016 a inspirován myšlenkami jiných programů např. Zdravá mateřská škola, Kurikulum mateřské školy, Třída plná pohody, Školka plná zábavy, Začít spolu a jiné odborné literatury např. časopisu Informatorium, Řízení mateřské školy,....

Radoslava Klímová, vedoucí učitelka MŠ

Kateřina Husičková